

## Filipenses

### Ja ua r̄ carta bi 'yo'tr̄ Pablo, ngue bi m̄ennba yø 'ȳc'̄i Filipos.

<sup>1</sup> Nugä drá Pablo, connä Timoteo, yø m̄figä'be r̄ Jesucristo. Nu'ü yø m̄amhyä p'ü ja r̄ hnini Filipos, dä gue'ü yø n'yohü ja yø cargo p'ü ja r̄ nija, gätho mi'da yø ja'i ya o rá 'ye Oja ngue ya ̄c'̄i r̄ Jesucristo, gä dädi zengua'be. <sup>2</sup> Dí nnegä'be ngue nuna Oja mä Papáhü co 'n̄ehnä mä Hmúhü Jesucristo di j̄ap'ahü 'n̄e dä hyut'a ni mmuihü.

---

<sup>3</sup> N'na ndi ngü n'na ndi ga mb̄en'ahü, dädi ja mämmädigä Oja connä ngue'ahü. <sup>4</sup> Nu'mø dä mat'ahü Oja, janjuani dädi johya. <sup>5</sup> Porque dí mb̄en'ahü ngue nu'mø mämbä fädi gá 'ȳc'̄ihü r̄ hyä, gá fäxcähü m̄ente dädi 'yongä r̄ hogä 'da'yo hyä. 'N̄e asta guetya guí fäxcäthohü. <sup>6</sup> Asta gue'mø gämbä fädi gá 'ȳc'̄ihü r̄ Jesucristo ya, bi 'yøt'ahü r̄ nho Oja. 'N̄e mä'n'a di 'yøt'e ngue gui commänhohü. 'N̄e dí padi ngue go gue'a dä 'yøt'e ngue gui pömmänhohü 'mø r̄ pa dä ̄p'ü r̄ Jesucristo'a. <sup>7</sup> Ni 'yup'ü ngue ̄mm̄ei dí mb̄en'ahü, porque gäthogahü, bi 'yøtr̄ mäte Oja ngue bi 'dacjü r̄ 'befi ngue dädi 'yonnbähü rá hyä. A nuyá, gue'mø dí ofädi, ogue dí 'bucä p'ü ja r̄ ts'ut'abi, dí tøxä na r̄ hogä 'da'yo hyä, 'n̄e dädi ja majuaní ngue majuaní na. <sup>8</sup> Nuna Oja i padi ngue janjuani dädi mädi gätho'ahü tengütho guí mä'ahü r̄ Jesucristo.

**9** Nu'mø dí mmat'Ojagä, dí äpi ngue nu'a te gni mmähmä, män'na män'na gdí mmähmä. 'Në dí äpi ngue dä xoc'a ni n'yomfëñihä ngue dä diní xanhö ni mmäihä hanja rä hyä. **10** Dí nnegä ngue guí padi gui huanhnä ndana rä nho i ja ngue guí 'yøtha. Janangue nu'a rä pa dä ɛp'ä rä Cristo, ya hinte mants'o dä thín'nahä. **11** 'Në hønt'a rä Jesucristo dä zä dä 'yøt'e ngue gä rä nho gdí n'yohä. Nu'mø bi nu yø ja'i ngue guí 'yohä xanhö, ya da 'yøspabi Oja yø ja'i.

---

**12** Ague mä zi cu'ahä, dí nnegä ngue guí pahmä ngue nu'a te gä dä thocä, ɛna gue gue'a män'na i fahra hoga 'da'yo hyä'a. **13** A nuyá, gätho yø soldado 'bucua ja rä palacio, 'në gätho ya mi'da yø ja'i 'bucua, ya padi ngue dí ofädigä ngue dí ɛc'ei rä Cristo. **14** Nu'mø mi'hnu ngue ya dí ofädigä, xangu ma cuhä bi hyä rä ts'edi, himbi nsu dä mambrä hoga 'da'yo hyä Oja. I padi ngue hinguí høgahä'a rä Hmu.

**15** A nuyá, nu'ä to mmännä Cristo ya, 'bä i'da ngue di seyagui, i nne dä 'yøngähäi. Pe mi'da p'uya, connä pähätho gä mmännä Cristo. **16** A nu'ä di seyagui, i mmännä hyä ngue di nu mänhosé yø ja'i, 'në himma juani ngue yø mmäi gä männä hyä. Porque ɛmbi ngue dä du mä mmäigä 'mø gä padi ngue gä tenyø ja'i'a rä hyä mmäñ'ä. **17** Mi'da p'uya, gä mmännä Cristo ngue di maqui. I padi ngue dí 'bäi ngue gä tøxä rä hoga 'da'yo hyä ua ja rä ts'ut'abi.

**18** Pe hinte ja'a, gue'mø gue yø mmäi gä männä Cristo yø ja'i, ogue hin'na. Pe squerangue i hmännä Cristo, guehnä nnä johyagä naya. 'Në

mān'natho dādi johya. **19** Porque dí pādī ngue ga pōmmānhogā ua ja rā fādi ngue guí mmarcāhā Oja, 'nē fāxcā rā Espíritu Santo bá pēnhnā Jesucristo. **20** A nūguí, nū'mō ga sū ga mmānnā hyā ngue rā Cristo, ya rā 'bē'isätho te dí øt'ā 'mō. Hante gue ga hā rā ts'edi ga mmānnā hyā hangu rā pa, hīngue masque ga sū ngue dí ofādi. Ogue ga pongui, ogue dā thogui, hīndī mportagā'a. Nuguí dādi ja ndūmmāi dí honnbi ha di hnu mānho rā Cristo. **21** A nuyá, dí nne ngue ya gdá 'bā'ā ngue ga Ørpābi rā pāhā rā Cristo. A nū'mō dā tu, ya man'na mā dātho rā nho ga nthē'be. **22** Nū'mō ga sigue ga m'mācuā ja rā ximħāi, dā zā ga tāpā mī'da yō ja'i ngue dā 'yēc'ēi rā Cristo. Janāngue nuya hīndī pādī ndanā gue'a exā ja ts'editho ga øtya. ¿Ua nūhma xānho ngue ga sigue ga m'māi, ua gue xānho ngue ga tu? **23** Nuya hīndī pādī ndanā exā ja ts'editho ya yoho yō hyā ya. Nūp'u nnā bēngā, man'na xānho ngue ga tu, ya gānī m'mā'be rā Cristo p'āya. A nuguí, dí nnū mānho ngue ga tu. **24** Pe co nū'āhā, ya xānho ngue dí 'bāi. **25** Janāngue'a dí hāxā njuani ngue ga sigue ga m'māi, n'namhma ga hā'āhā rā ts'edi ngue dí ndā ni nt'ēc'ēihā. 'Nē mān'na dī nja'āhā mpāhā porque mān'na dī ndā ni nt'ēc'ēihā i ja. **26** Nū'mō ga nūjā mahōn'a p'āya, ya mān'natho gādi ja māmmādihā rā Jesucristo connā nguecā.

**27** Guí ja ndūmmāi gui 'yōthā'ā yō hyā mmānnā hoga 'da'yo hyā rā Cristo. Dāmī 'yōt'e te dí xi'āhā, gue'mō ga mmagā p'ā ga ma nū'āhā, ogue hīn'nā. Pe dí nne ga øde ngue guí hāhā rā ts'edi 'nē 'da'igu guí mmāmhmā. 'Nē guí honjā ha gdi japhā ngue dī nthā'a rā hoga 'da'yo hyā ngue'a rā nt'ēc'ēi ja'āhā.

**28** Nu'mø di pi'ahh ya yø ja'i suhra hoga 'da'yo hya, 'yo sã guí suhu. Porque nuyá, nu te øt'e, gue'a ra hmeya'a ngue di m'medi. Pe nu'ahh p'uaya, nu te guí øthh, gue'a ra hmeya'a ngue di nyanni tehh. Porque guehnq Oja fäxah. **29** Nuna Oja bi 'da'ahh ra mate, hinga horntho ngue gui 'yec'ih ra Cristo, sinoque xquet'a ja ngue gui sah ra n'u ngue guí ec'ih nq. **30** A nuyá, ma ga homhmu ha di nthahhra hya ya. Ya guí nnuh te da øt'a m'met'o, 'nç ya guí øhmu ngue dadi sigue di honi ha nnq japi ngue di nthahhra hya.

---

## 2

**1** Di ha'ahh ra ts'edi nq ra Cristo. Nu'a gui ma'ahh, gue'a di hoc'a ni mmuih a. Nu'a ra Espíritu Santo guí n'yohh ya. Ya ja ni yemmmuih ya, 'nç ya ja ni nhucateh ya. **2** Pe man'na ga johyagä 'mø gui 'yoth ya yø hya di xi'ahh. Dami ne ngue 'darbu di n'yo ni hyah. Gätho'ahh 'da gdi mmathohh, hinjon da boni ngue da n'nan'yo ra n'yomfeni. **3** Yo gadi 'yexh u, 'nç 'yo guí nne ngue go da nu manho'aseh yø ja'i. Sinoque gui 'yøt'e tengtho 'mø hinte gadi muh u. Gui 'yøt'u ngue tate xanho mi'da yø ja'i ngue'ahh. **4** 'Yo guí øthh ngue hor'aseh u gui timhmu ra nho. Dami 'yøt'u ngue 'nç hmí'da yø ja'i da dinnq nho.

**5** Dami 'yøt'u tengtho bi 'yøtra Jesucristo ngue hingui ts'u bi 'yets'i. **6** Madague'a ngue Oja'a, pe bá sop'u ra cargo mi ja ngue madi manda p'u mahet's'i. **7** Bi n'uni bi nja'i. Bi gohi tengtho n'na ra hmiqui. **8** Nu'mø mi m'mai ngue ra ja'i p'uaya, hingui ts'u bi 'yets'i. Gä bi 'yutho'a te ra nt'edi Oja, asta bi n'uni

bi tho. Bi dup'ʉ ja rā pont'i, mādague'a t'ɛmbi ngue rā 'be'isä ngue to dā dup'ʉ ja rā pont'i. <sup>9</sup> Jānāngue nūnā Oja bi japi ngue mā dātho dā hnu mānsu. Bi japi ngue bī ntāte, hīn jommān'na ngue tengu'a. <sup>10</sup> I nnepe ngue nū'mø bi t'øde ngue hmāmbrā thuhu rā Jesúś, gā dī ndāntyøhmu' bī 'bʉ māhets'i, 'nɛ'ʉ 'bʉcua ja rā hāi, co 'nɛ'ʉ 'büp'ʉ ja rā nīdu, gā dī ndāntyøhmu. <sup>11</sup> Gātho dā mā ngue rā Jesucristo, gue'a rā Hmu'a. 'Nɛ nū'mø t'ɛspabi rā Jesucristo, tengutho 'mø go di t'ɛspabi Oja, rā Papá.

-----

<sup>12</sup> Ague mā zi cu'ahʉ, nū'mø dambá m'macā p'ʉ guí 'bʉhmʉ, gá 'yɛc'ɛi te dā xi'ahʉ. A nuyá, mādague'a yaua dí 'bʉcā ya, pe mā dātho dāmī 'yɛc'ɛihʉ nā rā hya dí pen'nahʉ ya. Ya bī nyānni tehʉ. Jānāngue mā dātho dāmī nū mānsuhʉ Oja ya. Dāmī ja ndūmmhi gui hyonī ha di hnu mānho'ahʉ. <sup>13</sup> Nuna Oja, go di bən'nahʉ nā te rā nho ja ngue gui 'yøthʉ nā, 'nɛ dā māxahʉ ngue dā zā gui 'yøthʉ' a te nne Oja ngue gui 'yøthʉ.

<sup>14</sup> Nu te ja ngue gui 'yøthʉ, 'yøthʉ co n'na rā pāhā. 'Yo 'be guí ɛnā ngue rā ts'edi t'øt'ahʉ. <sup>15</sup> Jānāngue hin temā ts'oqui dā thin'nahʉ. Porque ya yø basi'ahʉ Oja p'ʉ ha 'bʉhyø ja'i ngue yø ts'oc'ɛi 'nɛhyø mmējmahya. Māhyonitho ngue dī nɛqui ngue n'nān'yo'ahʉ ngue yø ts'oc'ɛi 'bʉcua ja rā ximhāi. <sup>16</sup> Dāmī xihmʉ yø ja'i ha di zā dī nthuei rā 'da'yō te. A nū'mø bā ɛhrā Cristo p'ʉya, dā zā dī nja gā mpāhā connā ngue'ahʉ. Porque ya hinga sārbutho dā mpeçā p'ʉ guí 'bʉhmʉ.

<sup>17</sup> A nuyá, ya guí ɛc'ɛihʉ rā Jesucristo, ya gá ɻnni mm̄m̄ihʉ Oja ya. Nu'a te gnī johyahʉ ya, xquet'a

'nequi dadi johya, madague'a ya ja ngue da thogui co nnunqa ra hya da xi'ahu. 18 Pe damí johyahu tengutho nná johyaga, 'yo tu ni mmaihu 'mø da tuga.

---

19 Da ne ra Hmu Jesús ngue ga penhna p'u ra Timoteo, da nu'ahu. Nu'mø bá penc'ua p'uya, ya ga johya 'mø da padi te gadi jahu. 20 Porque hinjongui poni ngue di ot'e tengutho di or'be ra Timoteo ngue di hon'naq be ha gdi timhmu ra nho. 21 Nuya gätho mil'da 'bacua, yø 'befise'a ni ma yø mmai ot'e, hinga gue'ua ra 'befi ra Cristo ni ma yø mmai ngue da 'yøt'e. 22 Gui pahmu ngue ra Timoteo di nequi ngue ha ra ts'edi fäxcagui ngue di mmam'be ra hoga 'da'yo hya. Tengutho n'na ra ts'unt'u 'mø fäxrá papa p'u ha di mpefi, njarbatho nqa. 23 Di nne ga penhna p'u ra Timoteo, høntho ga padi tengu da gohmaasunto. 24 Da ne Oja ngue ya himmaya'atho ga mmaga p'u, ga ma nu'ahu.

25 Nunqa ra Epafrodito guá penngahu ua ngue bá hanngagui ra menyu di honi, xquet'a 'nehna emmei bi mäxqui ngue honi ha gda japra hya. Pe nuyá, di ena ngue mahyonitho da map'uya. 26 Porque mi za mi bädi ngue ga 'yøhmu ngue bi hyenni, emmei bi duu ra mmai. Janangue nuyá, ya hingui nnu ra pa da map'uya, para ngue guí pahmu ngue ya bi za. 27 'Ne majuani bi hyenni, ya ja ngue xtä ndu. Pe conná nguehrá mate Oja himbidu. Nu'mø ngue xtä ndu, xøgue di ntimbu mä dummmuiga p'uya. 28 Janangue nuya di xonni ga pennbuya, n'namhma ngue män'na guí johyahu 'mø ga nuhu mahon'a. Ya xquet'a da hyu mä

mmtaigä p'uaya ngue guí nnuhu ngue ya hinte di ja. <sup>29</sup> Gui johyahu ngue guí nnuhu, porque gadi ncuhu ngue ra Cristo. Damii numansuhu gätho yø ja*'i* te'o ga 'yo tengutho ga 'yo ra Epafrodito. <sup>30</sup> Ya guí nnuhu, ya ja ngue xta ndu ngue ørpabi ra 'befi ra Cristo ngue bi mäxcaguii. Bin'uni bim'mu man'u ngue bi 'yorcaguii ra 'bäxte nuna himmi sä guí 'yorcahu.

---

### 3

<sup>1</sup> Ague ma zi cu'ahu, dami johyahu rángue guí ɛc'ɛihu ma Hmuhu Jesucristo. A nugui, hinte ga 'bedi ngue nyondi ga xi'ahu na ra hyu dá cuata ra sacuaq. Nuna ra hyu na, da 'yøt'ahu ra nho. <sup>2</sup>Dami mfähmu ngue' u yø ts'oc' ɛi 'yop' u hinni 'yup' u te øt'e. Guehya ɛmbi ngue jatho da hmepya yø 'yɛc'ɛi ngue di njapra circuncisión. <sup>3</sup>A nuju, nu'a ma hmepyahu, gue'a nnu thannehu Oja co gätho ma mmuihu'q. Ya dädi johya ngue ma n'yohu ra Jesuscristo. Dí pahmu ngue hinda zä ga honse ha gdá nyamhmu. <sup>4</sup>Pe nu'mø to ɛna ngue da zä da hyonse ha di ma mahojpi, pe ma dathogä ngue gue'a nmi hongä'q. Porque man'natho mi pømmmanho te nmará 'yogä ngue mi'da. <sup>5</sup>Ja ra hyato ma pa di 'bæca 'mø mi hmepyagä bi njacra circuncisión. Porque dra judiogä. Nuna ma mboxitagä, guehnu ra Benjamín. Dra judío 'mø ma mi, 'nɛ nu'a ma hyu, guehnu ra hyu ngue ra ebreo. Nu'a te nnu mangä'q te mmamp'u ja ra ley ca yø judío, gue'a ra nt' ɛc'ɛi yø fariseo'q. <sup>6</sup>Ngue hinmi nnegä ngue da thep'u'a p'uaya, nmi sucä'u yø ja*'i* ɛc'ɛi ra Cristo. Nu'a ngue nmará øt'ä'q te ra hyu mmamp'u ja ra

ley p'hya, h<sub>in</sub>jongui<sub>i</sub> ngue h<sub>in</sub>ga gue'a te dí øt'e. <sup>7</sup> P<sub>e</sub> nuya te gätho nm<sub>i</sub> <sub>ɛ</sub>mbä ngue t<sub>a</sub>té m<sub>a</sub>d<sub>i</sub> mu<sub>ui</sub> ngue'mø ga øt'e, nuya dí ør'm<sub>a</sub> güenda ngue h<sub>in</sub>te dí mu<sub>ui</sub> ya, porque ya dí <sub>ɛ</sub>c'<sub>i</sub> r<sub>a</sub> Cristo. <sup>8</sup> A nuyá, m<sub>a</sub>dague'a ngue nm<sub>i</sub> <sub>ɛ</sub>ngä ngue t<sub>a</sub>té dí mu<sub>ui</sub> te xt<sub>a</sub> øt'e, p<sub>e</sub> nuya dí ør'm<sub>a</sub> güenda ngue h<sub>in</sub>te dí mu<sub>ui</sub> ya. Porque nuyá, m<sub>a</sub>n'na t<sub>a</sub>tetho dí mu<sub>ui</sub> ngue d<sub>a</sub> p<sub>a</sub>cä'a m<sub>a</sub> Hmu Jesucristo ya. A nuyá, n<sub>u</sub> te gätho nm<sub>i</sub> nnøxä m'met'o, dí <sub>ɛ</sub>ngä p'hu'a ya ngue dí tenn<sub>a</sub> Cristo. <sup>9</sup> Høndra Cristo dí nnøxä ya ngue bi y<sub>a</sub>ngui. Ya h<sub>in</sub>ga gue'a ngue ga øt'a te r<sub>a</sub> nho mmamp'u ja r<sub>a</sub> ley c<sub>a</sub> y<sub>ø</sub> judío ngue gd<sub>a</sub> nyanya. Sinoque bi hogagui m<sub>a</sub> ts'oqui Oja ngue d<sub>a</sub> <sub>ɛ</sub>c'<sub>i</sub> r<sub>a</sub> Cristo. Porque Oja di hojpi te'o ngue <sub>ɛ</sub>c'<sub>i</sub>'a. <sup>10</sup> A n<sub>u</sub>'a dí nnegä ya, ngue ga p<sub>a</sub>di x<sub>a</sub>nho r<sub>a</sub> Cristo. Dí nne di 'dacä'a r<sub>a</sub> ts'edi Oja bi 'yu'mø m<sub>i</sub> b<sub>ɛ</sub>nnate r<sub>a</sub> Cristo. Janangue tengutho r<sub>a</sub> Cristo ngue bi tho, xquet'a 'n<sub>ɛ</sub>qui dí emma te ya, m<sub>a</sub>dague'a ngue ga tu. <sup>11</sup> Dí nne ngue 'n<sub>ɛ</sub>qui ga b<sub>ɛ</sub>nnate 'mø bi b<sub>ɛ</sub>nnate y<sub>ø</sub> á anima.

-----

<sup>12</sup> Di 'b<sub>ɛ</sub>tho ga øt'a te gätho ja ngue gd<sub>a</sub> n'yogä. H<sub>in</sub>gue masque s<sub>a</sub> ga <sub>ɛ</sub>na ngue ya h<sub>in</sub>te dí 'b<sub>ɛ</sub>di. A nuyá, d<sub>a</sub>di ja ndumma'i ngue x<sub>a</sub>mhm<sub>a</sub>tho ga s<sub>a</sub>di ga øt'a te i zongagui r<sub>a</sub> Cristo ngue ga øt'e. <sup>13</sup> Ague ma zi cu'ah<sub>u</sub>, hindí nne ga mma ngue ga <sub>ɛ</sub>na ya gä x<sub>a</sub>nho te nn<sub>a</sub> 'yo. P<sub>e</sub> hønda n'ná r<sub>a</sub> hya ja ngue ga øtya. N<sub>u</sub> te x<sub>a</sub> thogui, ya d<sub>a</sub> gop'u'a ya. N<sub>u</sub> r<sub>a</sub> pa dí ma p'hya, ma ga ja ndumma'i ga øt'a te ja ngue ga øt'e. <sup>14</sup> N<sub>u</sub>'mø bi z<sub>a</sub>di ngue gätho ga øt'a te i zongagui Oja ngue ga øt'e, h<sub>in</sub>te di 'b<sub>ɛ</sub>di, nup'u

mahɛts'i dì n'najhma<sup>2</sup> nzäbi ngue ya ma n'yo'be ra Cristo.

<sup>15</sup> Gäthogah ngue ya bi dimma<sup>3</sup> mmaihah xanho hanja na ma nt'ɛc'ɛi hah i ja, a nuyá, ma ga homhmah ya ngue man'na man'na di zä ga n'yo manhohah. Pe nu te'o ɛna ngue ya hinte di 'bedi, ɛna ngue ya gä øt'a te nnep'a Oja ngue da 'yøt'e, Oja da xojpa<sup>4</sup> ra mmai ra ja*j*i ngue da badi ngue hinga gue'a te øt'e. <sup>16</sup> Nu'a te gäma<sup>5</sup> hyah dí timhmah ya, gue'a ja ngue ga øthah'a.

<sup>17</sup> Ague ma zi cu'ahah, para ngue gui padi te i ja ngue gdí n'yohah, tengutho gá nuh ngue dí øt'a, da gue'a gui 'yøthah'a ya. Ya guí nnuh te ga 'yo yø ja*j*i nuya øt'e tengutho dí øt'a. <sup>18</sup> Ya xangu yø nnidi xtá xi'ahah na ra hyah hønga mmang<sup>6</sup> ya. 'Nɛ conma<sup>7</sup> guida nná xi'ahah ngue 'yop'ah xangu yø ja*j*i nu'ah i mmaq ngue hinte dí muui'a i du p'ah ja ra pont'i ra Cristo. <sup>19</sup> Nu'a ja ngue da thoya yø ja*j*i ya, dí m'medi. Guehya hingu<sup>8</sup> so yø mmai Oja ya, sinoque hønt'a te yø pähse so yø mmai. Nu'mø bi 'yøtra nts'o ja ua ja ra ximhäi, gue emma<sup>9</sup> gue di 'yɛxtho, 'be xingui pes'yø sä. <sup>20</sup> Pe nujah, dyø mmenguhah p'ah mahɛts'i. 'Nɛ dí tomhmah ngue ja di 'yɛp'ah na ra Hmu Jesucristo ma Yantehah. <sup>21</sup> Nuná, di pärca ma do'yohah porque nuya hingu<sup>10</sup> nzaquigah ya. Di japi ngue da gohi tengutho ra do'yo ngue maguesah. I ja ra ts'edi ngue nu te dí manda dí nja, gue'a dí nja'a.

## 4

<sup>1</sup> Ague ma zimmadi cu'ahah, janjuan<sup>11</sup> ngue dí nne ga nnu'ahah. Janjuan<sup>11</sup> ngue dadi johya conná

ngue'ahh. A nuyá, dí xi'ahh ngue 'yogui hehhmu na ra Hmu Jesucristo.

<sup>2</sup> Nuna ra Evodia, conna Síntique, dí äpra mate ngue 'yo dadi nsui, da 'yot'e ngue di ncu ngue ɛc'ɛi ra Cristo. <sup>3</sup> A nu'i ma mmimmmefui, dí ä'i ra mate ngue guí nnu ha gdi japra hya di nxihya ma zi cuhu yø xisu di nsui. Nuya yø xisu ya, guehya bi mäxcagi m'met'o p'u ha da mangä ra hoga 'da'yo hya. 'Nɛ xquet'a bi mäxcagi ra Clemente con mिda ma cu bi mäxqui ngue bi manna hya. Nu yø thuhu ya yø ja'i ya, i nt'ot'i p'u ja ra libro nt'ot'i yø thuhu yø ja'i nuya di ntheui ra 'da'yo te.

<sup>4</sup> Zant'a dami johya ngue guí n'yohh ra Hmu Jesús. Dad*ı* yopra hya dí xi'ahh, dami johyahh.

<sup>5</sup> Nu'a te ra nho gni 'yohh, dami 'yuthh yø ja'i 'bup'u guí 'buhmu ngue gyø hoja'ih. Nu'a ra Hmu, ya himma ya'atho da ɛcua'a. <sup>6</sup> Nu'mø ja te guí hemphu, 'yo di su ni mmaihu. 'Yäphu Oja ngue da mäxəhu 'mø te guí thohmu. 'Nɛ dami bɛmhhm ngue xandøngu te ja ngue gdi ja mämmadihu Oja. <sup>7</sup> Nu'mø gui 'yøthh na ra hya dí xi'ahh ya, Oja da hyut'a ni mmaihu. Nu'a di hyu ni mmaihu p'u ya, ma datho ngue nthumma i xandønho, hingu ngu'a ra hya ga ya yø ja'i ngue ɛmbi nthumma i. Ya hinni mantho te da zu ni mmaihu ngue'mø ya guí n'yohh ra Jesucristo.

---

<sup>8</sup> Ague ma zi cu'ahh, ya ra nzeguitho na ra hya dí xi'ahh ya. Da zo ni mmaihu ya yø hya majuñi. Guehya yø hya bá n'youi ra respeto. Guehya yø hya njuantho ya. Guehya yø hya hin tema ts'omhya bá n'youi. Guehya yø hya ngue mahotho

dá zo ni mmáiha. <sup>9</sup> Nu'a rā hyá dá xän'nahá, gue'a gui 'yøthá'a. Ya guí nnúhá te dá øt'ä, dá ngut'a gui 'yøthá ya. Nu'mø gui 'yøthá'a ya, Oja dá hyut'a ni mmáiha.

-----  
<sup>10</sup> Dädi johyagä 'në dädi ja mämmädi Oja ngue ya gá bënjá mähön'a 'në gädi zecjá te dí honi. Dí pacä ngue hin gädi pumbënjá, pe mam'met'o himmi sáp'á guí zecjá 'mø. <sup>11</sup> Nugä hin dädi 'mø híngui fäxcáhá. Dädi johyatho hønt'a ts'á te nná 'bæi. <sup>12</sup> Dí padí te nná tho 'mø dí hyoya, xindí pa 'mø ngue ja te gá si. Dädi johyatho 'mø dí niya, ogue dí tu manthuhá. Ngutho dädi johya gue'mø mbonguitho ogue híngui ts'á te gá honi. <sup>13</sup> Hønt'a ts'á tengue gá thogui, hindí su, porque rå Cristo di hacrä ts'edi.

<sup>14</sup> Xanho te guí ørcáhá ngue guí fäxcáhá 'mø te dí hongä. <sup>15</sup> Nu'ahá, gyø mmenguhá p'á ja rå hnini Filipos, nu'mø rå mädi dambá mangä rå hyá p'á Macedonia ja ní häihá, mä thocä p'aya ngue daní mpagä man'na nguadi, høn'atho gá fäxcáhá'a te dí honi. <sup>16</sup> Nu'mø tobe dambí 'bætä p'á ja rå hnini Tesalónica, nyo ndí, nhuyu ndí gá penngahá rå mënyu gá si 'mø hin'yá te gá honi. <sup>17</sup> Hinga høntho dädi johyagä ngue gädi 'dacjá te dí si, sinoque dädi johyagä ngue nu te guí ørcáhá, gue'a man'na dí nu manho'ahá Oja'a. <sup>18</sup> Nu'a te rå mënyu guá penhná ngue bá há rå Epafroditó ngue bi 'daqui, nügä dá haní. A nuya mbonguitho te dí honya. Nuná rå mënyu na, cohi como tengutho rå bopo usyø ja'i 'mø øtra 'bøt'e, mazi hotho gá yuní. 'Në i nnú manho Oja. <sup>19</sup> Nu'a mä Ojahá, dí mfäxte ngue di

'da'ahh te gä gädi 'bεhmh. Porque hin'y p'u rá nzegui i ja rá njapi di ȳnni to n'youi ra Jesucristo.  
20 Para zantho ga ȳspah Oja ma Papáhh. Da ngut'atho.

---

21 Dí pennbabi ra nzengua te'o gätho ya n'youi ra Jesucristo. Nuya ma cuhh 'bacua dí 'bai, xquet'a pennah ra nzengua. 22 Gätho ya yø ja'i 'bacua ngue ya yø ja'i Oja di zenguaah. Da guehya 'da yø 'yec'ei 'bap'u ja rá ngu ra dast'abi Roma penhma nzaqui ra hya ngue di zenguaah.

23 Nunah ma Hmuh Jesucristo di japi gätho'ah. Da ngut'a tho.

**Ja ua rā 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i  
New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomí,  
Tenango)**

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

**Copyright Information**

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Otomi, Tenango

**© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

**2014-04-30**

---

**PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files  
dated 29 Jan 2022  
dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f**